

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 348/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou KRALIK & PARTNERS s. r. o., 29. Augusta 2B, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Andrej Králik, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cb 69/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cb 69/2016 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cb 69/2016 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **739,66 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a priznal je primerané finančné zadostučinenie v sume 15 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Uznesením č. k. I. ÚS 348/2022-9 zo 14. júna 2022 prijal ústavný súd podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu okresného súdu a jeho chronológie vyplýva, že pôvodný žalobca doručil 17. marca 2016 okresnému súdu žalobu o zaplatenie 505 660,70 eur s príslušenstvom. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 24 Cb 69/2016. Okresný súd uznesením zo 6. septembra 2016 pripustil zmenu žalobcu z pôvodného žalobcu na sťažovateľku a nariadil termín pojednávania na 5. apríl 2017. Sťažovateľka následne podala návrh na pristúpenie pôvodného žalobcu do konania ako ďalšieho subjektu na strane žalobcu a súčasne spoločne navrhli zmenu petitu žaloby. Po pripustení vstupu žalobcu v 2. rade a po pripustení zmeny petitu žaloby okresný súd vyzval žalobcu v 2. rade na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírenie žaloby a následne konanie o žalobe žalobcu v 2. rade zastavil pre jeho nezaplatenie. Uznesením z 19. apríla 2018 sťažnosť žalobcu v 2. rade proti uzneseniu o zastavení konania odmietol. Následne nariadil termín pojednávania na 3. december 2019, ktorý bol z dôvodu návrhu intervenienta (pôvodný žalobca, resp. žalovaný v 2. rade, pozn.) na vstup do konania na strane sťažovateľky a návrhu žalovaného na jeho nepripustenie zrušený a okresný súd nariadil nový termín na 17. marec 2020. Okresný súd vstup intervenienta uznesením z 29. novembra 2019 nepripustil. Toto uznesenie bolo napadnuté dovolaním generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Následne okresný súd zapožičal spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na účel rozhodnutia o podanom dovolaní, čo bolo dôvodom zrušenia termínu pojednávania. Po tom, čo najvyšší súd dovolanie odmietol, 9. apríla 2021 vrátil spis okresnému súdu. V auguste 2021 nariadil okresný súd termín pojednávania na 16. február 2022, ktorý následne zrušil z dôvodu zmeny zákonného sudcu a určil nový termín prvého pojednávania na 12. máj 2022, na ktorom rozhodol rozsudkom o zamietnutí žaloby sťažovateľky. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka 14. júla 2022 odvolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namieta, že od podania žaloby pôvodným žalobcom v roku 2016 o nej nebolo ani po uplynutí päť a pol roka (v čase podania ústavnej sťažnosti) rozhodnuté napriek tomu,

že ide o jednoduchý spor z titulu nezaplatenia konečnej faktúry. Pozornosť ústavného súdu upriamuje najmä na neprimerane dlhé časové obdobia medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu (napr. výzva na zaplatenie súdneho poplatku osem mesiacov po vydaní uznesenia o pripustení vstupu pôvodného žalobcu do konania), resp. nariadenie termínu pojednávania s odstupom niekoľkých mesiacov (päť mesiacov, resp. dokonca devätnásť mesiacov od posledného úkonu okresného súdu).

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Na podklade chronológie priebehu napadnutého konania predseda okresného súdu zdôraznil, že z dôvodu zmeny v obsadení súdu sudcami a ich nerovnomernej zaťažnosti bol predmetný spis postupne pridelovaný piatim zákonným sudcom. Zdôraznil, že správanie sťažovateľky a pôvodného žalobcu (návrh na vstup sťažovateľky namiesto pôvodného žalobcu do konania, následný návrh na pripustenie pôvodného žalobcu do konania na strane sťažovateľky a nezaplatenie súdneho poplatku po jeho vyhovení, ktoré malo za následok zastavenie konania o žalobe pôvodného žalobcu a následné oznámenie o vstupe intervenienta do konania) podstatným spôsobom predĺžili konanie. Od doručenia návrhu pôvodného žalobcu 10. augusta 2016 až do 25. marca 2021, keď najvyšší súd odmietol dovolanie generálneho prokurátora, okresný súd nemohol konať z dôvodov na strane sťažovateľky, resp. pôvodného žalobcu, keďže sa musel postupne vysporiadať so všetkými ich návrhmi na účel ustálenia okruhu subjektov konania. Pripomenul však, že už na prvom pojednávaní vo veci 12. mája 2022 vyhlásil rozsudok.

III.2. Replika sťažovateľky:

6. Sťažovateľka v replike uviedla, že úkony, na ktoré poukazuje okresný súd, boli jej procesným právom, ktoré len v zmysle zákona využila, resp. využil pôvodný žalobca. Zároveň si je vedomá, že aj svojím správaním prispela k celkovej dĺžke konania, preto opätovne upriamuje pozornosť ústavného súdu na v ústavnej sťažnosti namietané lehoty spôsobujúce prieťahy ešte pred podaním dovolania generálnym prokurátorom, resp. odkazuje na neskoré nariadenie pojednávania po vrátení spisu najvyšším súdom (18. augusta 2021 nariadený termín na 16. február 2022, preložený na 15. máj 2022). Ďalej dopĺňa, že ani zmeny v obsadení súdu sudcami nemôžu byť na ťarchu sťažovateľky.

7. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Frydlander proti Francúzsku z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam sporu pre sťažovateľa.

10. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom napadnutého konania je peňažný nárok sťažovateľky na zaplatenie sumy 505 660,70 eur s príslušenstvom z titulu zmluvy o dielo. Obdobné žaloby tvoria bežnú agendu všeobecných súdov a predmet napadnutého konania tak nemožno považovať za okolnost', ktorá by vykazovala črty mimoriadnej zložitosti zakladajúcej dôvod na výrazné predĺženie napadnutého konania. O uvedenom svedčí aj skutočnosť, že okresný súd bol schopný o žalobe sťažovateľky rozhodnúť už na prvom uskutočnenom pojednávaní. V sťažovateľkinej veci pritom nejde o spor, ktorý by bolo potrebné v zmysle judikatúry ESLP považovať za spor vyžadujúci urýchlené konanie.

11. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky. Pokiaľ okresný súd poukazuje na množstvo návrhov sťažovateľky a pôvodného žalobcu, s ktorými sa musel vysporiadať na účel ustálenia okruhu subjektov konania, ústavný súd poukazuje na to, že využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na presadzovanie a uplatňovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (m. m. III. ÚS 439/2020). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto ústavný súd dobu potrebnú na konanie a rozhodnutie o sťažovateľkou (resp. pôvodným žalobcom domáhajúcim sa vstupu do konania na strane žalobcu) uplatnených procesných právach nezapočítal do doby zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu a nepovažoval ju za priet'ahy v konaní okresného súdu, pretože sťažovateľka musí strpieť predĺženie konania, ktoré je sprievodným znakom využitia jej procesných práv.

12. Pre posúdenie otázky, či v predmetnej veci došlo k zbytočným priet'ahom, bol však rozhodujúci postup okresného súdu, ktorý uskutočnil prvé pojednávanie 12. mája 2022, teda až šesť rokov od začatia konania (17. marca 2016). Hoci bolo potrebné zohľadniť i to, že vo veci sa musel okresný súd vysporiadať s návrhmi sťažovateľky a pôvodného žalobcu na účel ustálenia okruhu účastníkov konania, paradoxne však k najdlhším obdobiam nečinnosti okresného súdu došlo práve v období, keď nebol okruh účastníkov sporný. *Exempli causa*, okresný súd (i) po tom, čo 19. apríla 2018 odmietol sťažnosť pôvodného žalobcu proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, až 19. augusta 2019 nariadil termín pojednávania na 3. december 2019, (ii) po vrátení spisu najvyšším súdom 9. apríla 2021 nariadil 18. augusta 2021 termín pojednávania

na 16. február 2022 a následne ho zmenil na 12. máj 2022. Sťažovateľkou namietaný postup spočívajúci v tom, že okresný súd po vydaní uznesenia o pripustení vstupu pôvodného žalobcu do konania (17. marca 2017) ho vyzval na zaplatenie súdneho poplatku až 27. novembra 2017, s odkazom na bod 11 tohto nálezu ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prietáhov.

13. Časový rámec, v ktorom okresný súd vykonal prvé pojednávanie, na ktorom rozhodol o žalobe sťažovateľky (šesť rokov a dva mesiace od podania žaloby) nie je z ústavného hľadiska akceptovateľný.

14. Na včasnosť vybavenia veci mala evidentne negatívny dopad opakovaná zmena sudcu vybavujúceho vec. Ústavný súd však pripomína, že opakované zmeny zákonného sudcu, ktoré spomaľujú konanie z dôvodu, že nový sudca sa musí s vecou oboznámiť, štát nezavádzajú jeho povinnosti týkajúce sa požiadavky primeranej lehoty (II. ÚS 444/2014, III. ÚS 179/2022).

15. S prihliadnutím na prednesené skutočnosti ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľky došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (body 1 výroku tohto nálezu).

16. Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Ústavný súd, prihliadajúc na sťažovateľkou požadovanú sumu 15 000 eur odôvodnenú dĺžkou obdobia, ktoré uplynulo od podania žaloby na súde bez toho, aby vo veci bolo právoplatne rozhodnuté (takmer 6 rokov), ako aj skutočnosťou, že sťažovateľke vznikajú v spore náklady právneho zastúpenia, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, konštatovanú nečinnosť okresného súdu, berúc do úvahy povahu veci, ako aj správanie sťažovateľky (bod 11 tohto nálezu, pozn.) a všetky ostatné okolnosti prípadu, majúci na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu či náhrady nákladov právneho zastúpenia (I. ÚS 238/2021, I. ÚS 17/2022), ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

18. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, replika), pričom odmena advokáta v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2022 predstavuje sumu 193,83 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a režijný paušál 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2022 preto spolu s režijným paušálom predstavuje sumu 616,38 eur. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), pretože právny zástupca sťažovateľov je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu